

1.Dades del llibre

Títol : Emboscades al Gran Nord

Autor : Margarida Aritzeta

Editorial : La Magrana

Col·lecció : L'Odissea

2.L'autor

Margarida Aritzeta va néixer a Valls (Alt Camp) el juliol de 1953. Va estudiar Magisteri a Tarragona i Història Moderna i Contemporània i Filologia Catalana a la Universitat de Barcelona, on va fer el Doctorat amb una tesi sobre el poeta i crític Josep Lleonart. Des de 1970, i durant tres anys, va estudiar Belles Arts a l'Escola Superior de Belles Arts de Sant Jordi, de Barcelona (ara Facultat de Belles Arts), però finalment va deixar l'escultura per l'escriptura. La seva primera obra publicada és un assaig: *Carrasclat-Veciana* (1979). Va obtenir el premi Víctor Català de contes i narracions l'any 1980 i el Sant Joan de novel·la de 1983. Des d'aleshores ha publicat nombroses obres, sobretot novel·les. Algunes de les seves obres van adreçades al públic infantil i juvenil. Ha conreat també la novel·la de gènere (novel·la negra, ciència ficció, fantasia mítica). No és partidària, però, de parlar de novel·la amb adjectius. De fet ella escriu novel·la. Els lectors i les lectores, en cada cas, s'identifiquen més o menys amb els diferents llibres, segons gustos, edats o coneixements.

Ha estat membre del col·lectiu d'escriptors "Ofèlia Dracs", amb el qual ha publicat contes, concretament a *Essa efa* (1985), *Boccatò di cardinali* (1985) i *Misteri de reina* (1994).

Des de 1979 fins a 1992 va treballar com a professora a l'Escola de Magisteri de Tarragona i des de 1992 és professora a la Facultat de Lletres de la Universitat Rovira i Virgili, on fa classe de Teoria de la Literatura. La feina l'ha portada a publicar nombrosos treballs de recerca, estudis de literatura i edicions crítiques (entre les quals destaca l'edició d'una part del *Calaix de Sastre* del Baró de Maldà). En general, però, la seva activitat d'escriptura i de teòrica de la literatura van molt lligades i ha intentat convertir-les en facetes d'una mateixa mirada (artística) al món i a les activitats i manera de ser de les persones.

Ha participat en nombrosos fòrums, taules rodones, conferències, jurats de premis literaris. Ha organitzat cursos de postgrau i màsters sobre literatura, sobre escriptura literària i guionatge.

3.Argument

La novel·la narra la història d'una jove de setze anys anomenada Marina que es disposa a passar una temporada amb el seu oncle, al que no coneix al poble canadenc de Sept-Îles. Quina és la sorpresa de l'al·lota quan veu que el que vol el seu oncle és prostituir-la; per la qual cosa ella decideix escapar-hi d'aquella casa. Després de caminar una estona pel poble, troba una camioneta i, asustada, s'amaga a la part del darrere sense que ningú s'adoni compta. Els ocupants de la camioneta, dos joves indis, fills dels caps dels muntanyesos, la seva tribu, no trigaran massa en descobrir-la. Els dos al·lots, Luc i Jim, tenen l'important missió de fer arribar el calumet de la seva tribu a la Lizane, delegada del Ministeri d' Afers Indis i Esquimals, abans del dia en que celebrin les Jornades per l'entesa dels Pobles. Això és tan important, que si aquesta pipa no arriba allà, els altres pobles entendran que no volen la pau amb els blancs, s'aixecaran contra els blancs i això suposarà l'extinció dels pobles indis, que és el que vol la NEOCO (New East Oil company), que farà tot el possible perquè el calumet no arribi al seu destí, per als seus propis interessos.

4.Estructura del Llibre

Introducció :

Aprofitant la nit de Sant Joan, Marina s'escapa de la fonda "Europe", un establiment que el seu oncle Gino té muntat al Québec. Les intencions de l'oncle eren poc clares i ella decideix amagar-se a l'interior d'un cotxe, que resulta ser propietat de Luc i Jim, dos joves indis de la tribu dels Montagnais (Muntanyesos), que accepten d'endur-se-la amb ells.

Nus :

2

Els indis i la Marina arriben a Tadoussac i porten un paquet adreçat a una dona misteriosa. En comprovar que no és al motel, els nois s'adonen que han caigut en un parany i arrenquen a córrer i són perseguits. Marina s'ha quedat al cotxe i amaga el contingut del paquet: una pipa índia. Maria fuig i abandona el cotxe.

3

Marina camina sola per la ciutat, buscant menjar i lloc per dormir. Arriba a l'alberg de joventut. Allà retrobarà Luc i Jim, que la interrogaran sobre l'amagatall del calumet (pipa tradicional índia). No s'acaben de refiar d'ella i li demanen que els ensenyi l'amagatall.

4

Marina i Luc van a buscar la pipa. Marina no es recorda del lloc exacte on l'ha amagat. Els nois es posen molt nerviosos perquè la pipa és un objecte molt valuós per a la seva tribu. Increpen Marina i fins li peguen. La deixen mig inconscient. Ella finalment troba la pipa i també retroba els nois, que estan molt més calmats.

5

Tots tres arriben a la cabana d'un poblat indi, on passaran la nit. Marina se sorprèn dels costums dels indis: el menjar, la higiene, els costums quotidians... Els nois volen que Marina es quedi en aquell poble, per seguretat, però ella s'hi resisteix. Finalment Marina cospa la importància del calumet: és un objecte de vital importància que ha de participar en unes "Jornades per l'entesa dels pobles" entre blancs i indis i ha de servir com a símbol de bona voluntat. La seva desaparició podria provocar el fracàs de la conferència. Tot seguit reprenen el seu viatge cap a Point-Bleue.

6

Continuen el seu viatge cap a Métabetchouan i Marina comprova l'hospitalitat dels indis. Els nois decideixen que dur el calumet a sobre és massa perillós i que és més segur amagar-lo. Ho fan a sorts i li toca a la Marina de cercar un bon amagatall en un molí vell. Més tranquils, dormen en un motel i Marina rep la inesperada visita de Jim.

7

Lizanne, delegada del govern canadenc, s'entrevista amb Luc Gros Chasseur –cap dels indis muntanyesos i pare de Luc i Jim–. Es confirma que la desaparició del calumet podria iniciar una crisi d'enormes proporcions, que fins podria posar en perill la supervivència del poble muntanyès. Darrere l'operació hi ha una empresa multinacional, que vol fer extraccions de petroli i uns indis revoltats els anirien bé per iniciar una repressió.

Jim i Marina tenen una violenta discussió. Segons els costums indis, el noi es considera "casat" amb

Marina i vol ficar-se al seu llit. Ella el rebutja .

En un bar proper hi ha una reunió d'homes d'aspecte sinistre, capitanejats per un tal Bud, que esperen la visita d'algú que els ha de dur un mapa.

8

Marina, molt enfadada i ofesa, s'allunya dels nois i busca refugi a Roberval. Creu que el capellà del poble l'ajudarà. Mentre espera entrevistar-s'hi, presència una conversa entre el capellà i Bud. Aquest darrer li diu a un espantat pèr Raymond que una rebel·lió dels indis seria una bona cosa per als interessos de la companyia petrolífera, per qui Bud treballa. Marina fuig de la rectoria per anar a advertir Luc i Jim d'aquestes maquinacions.

9

Marina i els nois –cadascú pel seu compte– es dirigeixen al motel amb la intenció de fer les paus. Luc té sentiments contradictoris envers la noia. Quan Marina arriba a la seva habitació és segrestada. Tot el que troben Luc i Jim és restes de tabac i llaunes de cervesa. Creuen que Marina ha begut i se n'ha anat.

10

Marina es desperta en un poblat indi. Està indignada amb els nois, a qui atribueix el segrest.

La majordoma del pèr Raymond, que resulta ser la mare de Bud, li recrimina a aquest la seva mala conducta i les seves males intencions. Discuteixen i quan s'allunya del seu fill travessa un carrer sense veure un cotxe que l'atropella i la mata.

El capellà, entretant, intenta demanar consells al seu bisbe davant l'imminent problema entre els indis de la seva diòcesi i els sicaris de la multinacional. El bisbe no el pot rebre i li deixen la responsabilitat per ell.

Luc i Jim descobreixen el pany forçat a la cambra de Marina. Sospiten d'un possible segrest.

11

Els nois són rebuts pel seu pare, que els fa saber que els seus indis han segrestat la noia, a qui creien responsable d'espionatge. Els nois informen al seu pare de la desaparició del calumet. Això fa perillar l'èxit de la conferència i el càrrec de cap de la tribu dels muntanyesos.

Luc intentarà trobar Marina, mentre el seu germà val al molí per intentar retrobar el calumet que havia amagat la noia. Allà assisteix a l'assaig d'una trampa que uns homes blancs estan preparant per caçar-los. El descobreixen i és perseguit, però pot escapar-se.

Bud, entretant, es desfà del pèr Raymond i el porta a un lloc remot.

12

Luc visita Marina, que es recupera del segrest en una cabana d'indis. S'aclareix el malentès i s'informen mútuament de les darreres novetats. Entenen que és vital recuperar el calumet del molí. Al voltant del molí, descobreix a partir dels rastres i petjades, la persecució del seu germà. Aprofitant que el molí està desert, recupera el calumet i va a Point Bleue. La conferència està a punt de començar.

Desenllaç :

El pèrre Raymond s'adona finalment que Bud és un malfactor. L'ha deixat enmig d'un bosc incomunicat per tal que no li destorbi els plans.

Marina conversa amb Josianne a l'hospital. La dona índia li explica la situació dels indis a les reserves del Canadà.

Luc Gros Chasseur, amb el calumet recuperat, fuma amb els altres caps de les tribus. Llavors decideixen de lliurar els calumets al govern perquè els custodii. Ha preparat una trobada secreta en una clariana del bosc amb Lizanne, que se'n farà responsable.

Bud i els seus homes estan acabant de preparar la ratera a la clariana del bosc. Jim els veu i s'afanya a fugir per avisar els indis del parany.

14

Quan l'helicòpter baixa en la clariana del bosc, els homes de Bud ja havien estat immobilitzats pels indis, que havien descobert la trampa a temps. Lizanne baixa de l'helicòpter i es troba amb el cap indi que diu que vol anar amb ella per custodiar els calumets fins a Québec. Ella diu que no pot ser i queda glaçada quan veu que la policia és a la clariana i han detingut Bud. Ella era la que informava Bud –de qui estava enamorada– dels moviments dels indis. El seu pla havia fracassat i això encara havia donat més ressò a les Jornades per l'entesa dels pobles. Molts blancs es van assabentar de la situació dels indis i els van donar la raó. Va ser un gran triomf.

Marina i els dos nois es diuen adéu, amb l'esperança de retrobar-se. Jim buscarà feina, Luc anirà a la universitat i Marina es perd pels carrers de Québec sense saber ben bé si quedar-s'hi o tornar a casa.

5. Recursos estilístics

Genèrre : Narrativa

Persona : Tercera

Figures literàries : Hipèrbole, Comparació, Personificació

Temps verbal : Predominen el pretèrit perfet perifràstic i el pretèrit imperfet d'indicatiu.

Tipus de llenguatge : La novel·la està escrita en català modern i amb un llenguatge popular i de fàcil comprensió.

Narrador : El narrador participa en la historia i és l'autor.

6. Espai i temps

Espai en la història : Sept-Îles, Tadoussac, Motel du Touriste, alberg de juventut, Métabetchouan, cabana del costat del llac, hospital, Motel Val Jalbert, Roverbal, la casa del Père, Pointe-Bleu i Quebec.

Temps en la historia : Estiu del 1984. La historia transcorr en una setmana.

Espai en la narració : Valls (Alt Camp)

Temps en la narració : Primavera del 1985.

7. Personatges

Personatges principals :

Marina: Era una mica tímida i només tenia setze anys. Tot i que no era una noia que cridés l'atenció era graciosa de cara, tenia els cabells llargs i de color negre intens. Prima i no gaire alta, era àgil com els gats i llesta com les fures. Era una nina molt madura perquè ella no havia tingut una infància fàcil i allò va fer que madures molt ràpidament. Ella havia de cuidar als germans, els va haver d'ensenyar...etc.

Luc: Era més gran i corpulent que en Jim, feia un pes considerable, sense ser molt alt, ample d'espatlles i de coll robust. El color fosc de la pell el feia exòtic. Tenia els cabells negríssims i molt gruixats i curts. Parlava poc i només quan li semblava que calia.

Jim: Era prim i aparentment feble i nerviós. Duia els cabells per les espatlles, negres i llargs, i gruixats com els de tots els indis. Més baixet que en Luc però amb la pell un poc més clara i els ulls més grossos. Era espontani i parlava més que en Jim encara que al principi no estava d'acord amb la presència de la noia.

Personatges secundaris :

Bud: Fa el treball brut de la NEOCO (New east Oil Company) sols pel seus interessos econòmics. És un home fred i no li importa res. Sempre li ha agradat manar als altres. Enganya a Lizanne, però confia molt en el capellà.

Lizanne: És la delegada del Ministeri d'afers Indis i Esquimals però no té molt de protagonisme en la història. Està enamorada de Bud.

Père Raymond: És el capellà de Roberval. Vell però agradable, la mare de Bud és la seva majordoma i aquest és el motiu pel qual Bud confia tant en ell.

Luc Gros Chasseur: És el pare de Luc i Jim, cap dels Muntanyesos. És un home vell i molt desconfiat. Responsable, prefereix sacrificar-se abans que el seu poble desaparegui.

8. Opinió personal

9. Vocabulari

- ◆ Calumet – Al Canadà francès, nom donat originàriament a la pipa de la pau emprada pels indis de l'Amèrica del Nord.
- ◆ Cobrellit – Un cobrellit és una peça de roba que posem damunt del llit per a cobrir els llençols i les mantes.
- ◆ Gerdera – Planta llenyosa de tiges de 100 a 150 cm de llargària, proveïdes d'agullons fins, de fulles compostes de tres o cinc folíols, de flors blanques en ramells pauciflors i de fruits vermells, carnosos i de sabor agradable, emprats en la preparació de melmelada i de xarop.